2026/1876

28.7.2026

ROZHODNUTÍ RADY (SZBP) 2026/1876

ze dne 23. července 2026

o jmenování zvláštní zástupkyně Evropské unie pro oblast Sahelu

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o Evropské unii, a zejména na článek 33 ve spojení s čl. 31 odst. 2 této smlouvy,

s ohledem na návrh vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dne 18. března 2013 se Rada dohodla na jmenování zvláštního zástupce Evropské unie (dále jen „zvláštní zástupce EU“) pro oblast Sahelu.

(2) Dne 19. listopadu 2024 přijala Rada rozhodnutí (SZBP) 2024/2905 [1], kterým byl zvláštním zástupcem EU pro oblast Sahelu jmenován pan João CRAVINHO. Mandát zvláštního zástupce EU skončí dne 31. srpna 2026.

(3) Měl by být jmenován zvláštní zástupce EU pro oblast Sahelu na období 12 měsíců.

(4) Zvláštní zástupce EU bude vykonávat svůj mandát za situace, která se může zhoršit a která by mohla bránit v dosažení cílů vnější činnosti Unie stanovených v článku 21 Smlouvy.

(5) Je nezbytné zajistit v oblasti Sahelu soudržné a účinné zapojení Unie, mimo jiné jmenováním nové zvláštní zástupkyně EU, která povede politický dialog a bude zajišťovat koordinaci a provádění obnoveného přístupu Unie k oblasti Sahelu, se zohledněním stanovisek vyjádřených členskými státy.

(6) Je důležité zachovat dynamiku činnosti Unie, mimo jiné prostřednictvím závěrů Rady o oblasti Sahelu, a současně pokračovat v probíhajícím provádění obnoveného přístupu Unie k oblasti Sahelu, a to se zohledněním stanovisek vyjádřených členskými státy,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Zvláštní zástupkyně Evropské unie

1. Zvláštní zástupkyní Evropské unie (dále jen „zvláštní zástupkyně EU“) pro oblast Sahelu je na období od 1. září 2026 do 31. srpna 2027 jmenována paní Birgitte MARKUSSENOVÁ. Rada může po posouzení Politickým a bezpečnostním výborem a na návrh vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (dále jen „vysoký představitel“) rozhodnout o prodloužení nebo dřívějším ukončení mandátu zvláštní zástupkyně EU (dále jen „mandát“).

2. Pro účely mandátu je oblast Sahelu vymezena tak, že zahrnuje Burkinu Faso, Čad, Mali, Mauritánii a Niger. Zvláštní zástupkyně EU podle potřeby spolupracuje také se zeměmi povodí Čadského jezera a s dalšími zeměmi a regionálními či mezinárodními subjekty v oblasti Sahelu i mimo ni, včetně Maghrebu a Guinejského zálivu, a zejména se sousedními zeměmi, jichž se dotýká dynamika oblasti Sahelu.

[1] Rozhodnutí Rady (SZBP) 2024/2905 ze dne 18. listopadu 2024 o jmenování zvláštního zástupce Evropské unie pro oblast Sahelu (Úř. věst. L, 2024/2905, 19.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2905/oj).

Článek 2

Cíle politiky

1. Na základě cílů politiky stanovených v integrované strategii Evropské unie pro oblast Sahelu, která byla přijata v závěrech Rady ze dne 16. dubna 2021, upraveného přístupu EU k oblasti Sahelu, jenž byl projednán na zasedáních Rady pro zahraniční věci ve dnech 11. prosince 2023 a 19. února 2024, a obnoveného přístupu Unie k oblasti Sahelu, který potvrdila Rada pro zahraniční věci dne 20. listopadu 2025, s přihlédnutím k názorům vyjádřeným členskými státy, je účelem mandátu zvláštní zástupkyně EU aktivně a prioritně přispívat k regionálnímu a mezinárodnímu úsilí o dosažení trvalého míru, bezpečnosti, stability a udržitelného rozvoje v regionu. Zvláštní zástupkyně EU rovněž usiluje o zvýšení kvality, dopadu a viditelnosti mnohostranné angažovanosti Unie v oblasti Sahelu a o prosazování univerzálních hodnot a zájmů Unie. Vzhledem k rostoucím rizikům nejistoty a nestability v regionu je zvláštní zástupkyně Unie v souladu se směry poskytnutými Radou nápomocna vysokému představiteli při provádění obnoveného přístupu Unie k oblasti Sahelu.

2. Zvláštní zástupkyně EU přispívá k rozvoji a vykonávání veškerého úsilí Unie v regionu, v souladu s mezinárodním právem, včetně respektování územní celistvosti, integrovaným způsobem, mimo jiné v politické, bezpečnostní a rozvojové oblasti, a ke koordinaci všech příslušných nástrojů a zúčastněných stran pro účely činnosti Unie. Zvláštní zástupkyně EU přispívá k prohlubování angažovanosti a koordinačního úsilí Unie v rámci vnitrostátních, regionálních a mezinárodních mechanismů.

3. Zvláštní zástupkyně EU jedná v úzké spolupráci a koordinaci s Radou, Komisí, Evropskou službou pro vnější činnost (ESVČ), delegacemi Unie, členskými státy a dalšími příslušnými zúčastněnými stranami, zejména s Organizací spojených národů (OSN) a africkými organizacemi, především Africkou unií a Hospodářským společenstvím států západní Afriky (ECOWAS).

Článek 3

Mandát

1. K dosažení cílů politiky stanovených v článku 2 se zvláštní zástupkyni EU uděluje mandát:

a) aktivně přispívat vhodným způsobem k provádění obnoveného přístupu Unie k oblasti Sahelu, s přihlédnutím k názorům vyjádřeným členskými státy, a koordinovat a dále rozvíjet integrovaný přístup Unie v regionu s cílem posílit celkovou soudržnost a účinnost činností Unie v oblasti Sahelu, jakož i podporovat účinnou strategickou komunikaci;

b) spolupracovat, mimo jiné prostřednictvím kyvadlové diplomacie a politických kontaktů na vysoké úrovni s vládami a regionálními organizacemi, jakož i prostřednictvím mírových dohod a mezinárodních iniciativ v oblasti mediace a řešení konfliktů, se všemi příslušnými zúčastněnými stranami v regionu, včetně mezinárodních organizací, žen, mládeže, občanské společnosti a diaspor a zemí Maghrebu, západní Afriky a povodí Čadského jezera, s cílem podpořit cíle a zájmy Unie a přispět k lepšímu chápání a pozitivnímu obrazu úlohy Unie v oblasti Sahelu a v jejím bezprostředním okolí;

c) zastupovat a podporovat zájmy Unie a její zviditelnění v rámci příslušných regionálních a mezinárodních fór a jakýchkoli jiných procesů relevantních pro stabilitu regionu;

d) usnadňovat plně koordinovanou a integrovanou činnost Unie v regionu s využitím všech příslušných nástrojů, včetně rozvojové spolupráce, Evropského mírového nástroje a činností členských států a podpory Unie při řešení krizí a předcházení konfliktům prostřednictvím akcí Unie v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP) a regionálního a vnitrostátního stabilizačního úsilí, včetně úsilí zaměřeného na reformu bezpečnostního sektoru a odzbrojení, demobilizaci a opětovné začlenění bývalých bojovníků a kulturní dědictví během konfliktů a krizí;

e) úzce spolupracovat s OSN, zejména se zvláštním zástupcem generálního tajemníka OSN pro západní Afriku a oblast Sahelu, Africkou unií a jejím zvláštním zástupcem pro Mali a oblast Sahelu, ECOWAS, Komisí pro povodí Čadského jezera a dalšími předními vnitrostátními, regionálními a mezinárodními zúčastněnými stranami, včetně dalších zvláštních vyslanců pro oblast Sahelu;

f) pozorně sledovat a analyzovat dopad základních příčin nestability a dlouhodobé trendy v regionu, včetně změny klimatu, úbytku biologické rozmanitosti, pastevectví, nedostatečného zabezpečení potravin a přístupu k přírodním zdrojům, zejména půdě a vodě, a podávat o nich zprávy, a dále prosazovat udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a spolupráci v této oblasti, s cílem posílit stabilitu a podpořit úsilí o omezení šíření nestability, při věnování zvláštní pozornosti nejzranitelnějším regionům a regionálním iniciativám na podporu přeshraniční spolupráce v tomto ohledu, zejména mezi západoafrickými pobřežními státy a státy Sahelu;

g) pozorně sledovat další regionální a přeshraniční rozměry výzev, jimž region čelí, včetně terorismu, radikalizace, organizované trestné činnosti, hybridních a kybernetických hrozeb, pašování zbraní, obchodování s lidmi a převaděčství, obchodování s drogami, nedostatečné bezpečnosti na moři, uprchlických a migračních toků a souvisejících nezákonných finančních toků;

h) pozorně sledovat humanitární, politické, bezpečnostní a rozvojové důsledky rozsáhlých uprchlických a migračních toků, včetně vnitřně vysídlených osob, a podle potřeby se zapojit do dialogů o migraci s příslušnými orgány a zúčastněnými stranami a obecněji přispívat k politice Unie v otázkách migrace a uprchlíků ve vztahu k danému regionu v souladu s cíli a zájmy Unie tak, aby byla podporována užitečná spolupráce v oblasti migrace na základě komplexního přístupu zaměřeného na celou migrační trasu;

i) přispívat k provádění příslušných závěrů Rady o předcházení terorismu a násilnému extremismu a boji proti nim, udržovat pravidelné politické kontakty na vysoké úrovni se zeměmi, jichž se dotýká terorismus a mezinárodní organizovaná trestná činnost, a zajistit klíčovou úlohu Unie v rámci úsilí v boji proti terorismu a mezinárodní organizované trestné činnosti;

j) pozorně sledovat politické, bezpečnostní a rozvojové důsledky humanitárních krizí v oblasti při zohlednění mírových, humanitárních a rozvojových souvislostí a s cílem podporovat dlouhodobá řešení krizí a konfliktů;

k) ve spolupráci se zvláštním zástupcem EU pro lidská práva přispívat k provádění politiky Unie v oblasti lidských práv v regionu v souladu s Akčním plánem Unie pro lidská práva a demokracii, s obecnými zásadami Unie týkajícími se lidských práv, a zejména obecnými zásadami Unie týkajícími se dětí a ozbrojených konfliktů, jakož i násilí páchaného na ženách a dívkách a boje proti všem formám jejich diskriminace, a s politikou Unie v oblasti míru, žen a bezpečnosti a podporovat inkluzivnost a genderovou rovnost v procesu budování státu v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN č. 1325 (2000) a následnými rezolucemi o ženách, míru a bezpečnosti, včetně rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 2242 (2015), a podporovat provádění rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 2250 (2015) o mládeži, míru a bezpečnosti;

l) nadále sledovat oblast justice jako celek a mechanismy odpovědnosti, které lze využít v boji proti beztrestnosti, včetně vypracovávání doporučení, udržování pravidelných kontaktů s příslušnými orgány v regionu, s Úřadem žalobce Mezinárodního trestního soudu a s Úřadem vysokého komisaře pro lidská práva a jednání s obhájci lidských práv a pozorovateli v oblasti lidských práv působícími v regionu;

m) prostřednictvím častých kontaktů v regionu, včetně kontaktů s místními subjekty, prohlubovat poznatky Unie ohledně místních očekávání a místního kontextu, a na základě důkladné a průběžné analýzy situace usnadňovat reflexi a přispívat ke včasné reakci, přizpůsobování a strategické a dlouhodobé vizi Unie v oblasti Sahelu.

2. Za účelem plnění svého mandátu zvláštní zástupkyně EU mimo jiné:

a) poskytuje podle potřeby poradenství při formulaci postojů Unie v rámci regionálních a mezinárodních fór a v souvislosti s tím podává zprávy s cílem proaktivně podporovat diplomatické kontakty a činnosti, které posilují integrovaný přístup Unie k oblasti Sahelu;

b) přispívá k udržování přehledu o veškerých činnostech Unie a úzce spolupracuje s příslušnými delegacemi Unie a členskými státy.

Článek 4

Provádění mandátu

1 Zvláštní zástupkyně EU odpovídá za provádění mandátu a jedná pod vedením vysokého představitele.

2. Politický a bezpečnostní výbor udržuje se zvláštní zástupkyní EU výsadní spojení a je pro ni hlavním orgánem pro styk s Radou. Politický a bezpečnostní výbor poskytuje zvláštní zástupkyni EU strategické a politické vedení v rámci mandátu, aniž jsou dotčeny pravomoci vysokého představitele.

3. Zvláštní zástupkyně EU spolupracuje a úzce koordinuje svou činnost s příslušnými útvary ESVČ.

Článek 5

Financování

1. Finanční referenční částka určená na krytí výdajů souvisejících s mandátem (dále jen „výdaje“) v období od 1. září 2026 do 31. srpna 2027 činí 1 788 249,05 EUR.

2. Výdaje jsou spravovány v souladu s postupy a pravidly použitelnými na souhrnný rozpočet Unie.

3. Správa výdajů se řídí smlouvou mezi zvláštním zástupcem EU a Komisí. Za výdaje je zvláštní zástupkyně EU odpovědná Komisi.

Článek 6

Sestavení a složení týmu zvláštní zástupkyně EU

1. V mezích mandátu a odpovídajících finančních prostředků, které má k dispozici, odpovídá zvláštní zástupkyně EU za sestavení svého týmu. Tento tým zahrnuje odborníky na konkrétní politické otázky podle požadavků mandátu. Zvláštní zástupkyně EU o složení týmu neprodleně informuje Radu a Komisi.

2. Členské státy, orgány Unie a ESVČ mohou navrhnout vyslání personálu pro práci v týmu zvláštní zástupkyně EU. Plat takto vyslaného personálu hradí podle konkrétního případu vysílající členský stát, dotyčný orgán Unie nebo ESVČ. Do týmu zvláštní zástupkyně EU mohou být rovněž přiděleni odborníci vyslaní členskými státy do orgánů Unie nebo do ESVČ. Mezinárodní smluvní pracovníci musí být státními příslušníky některého členského státu.

3. Veškerý vyslaný personál je i nadále administrativně podřízen vysílajícímu členskému státu, dotyčnému orgánu Unie nebo ESVČ a plní své povinnosti a jedná v zájmu mandátu.

4. S cílem zajistit soudržnost a soulad příslušných činností členů týmu zvláštní zástupkyně EU jsou tito pracovníci zařazeni do příslušných útvarů ESVČ nebo delegací Unie.

Článek 7

Výsady a imunity zvláštní zástupkyně EU a členů jejího týmu

Výsady, imunity a další záruky týkající se zvláštní zástupkyně EU a členů jejího týmu, které jsou nezbytné pro naplnění a řádné fungování mandátu, se podle potřeby dohodnou s hostitelskými zeměmi. Členské státy a ESVČ poskytují za tímto účelem veškerou nezbytnou podporu.

Článek 8

Bezpečnost utajovaných informací EU

Zvláštní zástupkyně EU a členové jejího týmu dodržují bezpečnostní zásady a minimální bezpečnostní normy stanovené rozhodnutím Rady 2013/488/EU ([2]).

Článek 9

Přístup k informacím a logistická podpora

1. Členské státy, Komise, ESVČ a generální sekretariát Rady zajistí, aby měla zvláštní zástupkyně EU přístup k veškerým relevantním informacím.

2. Logistickou podporu zvláštní zástupkyni EU a členům jejího týmu poskytují podle okolností delegace Unie v regionu nebo členské státy.

Článek 10

Bezpečnost

V souladu s politikou Unie pro bezpečnost personálu vyslaného mimo Unii při provádění operací podle hlavy V Smlouvy přijme zvláštní zástupkyně EU v souladu s mandátem a na základě bezpečnostní situace v oblasti své působnosti veškerá rozumně proveditelná opatření k zajištění bezpečnosti veškerého personálu, který je jí přímo podřízen, zejména tím, že:

a) na základě pokynů ESVČ vypracuje konkrétní bezpečnostní plán zahrnující zvláštní fyzická, organizační a procedurální bezpečnostní opatření, řízení bezpečných přesunů personálu do oblasti jeho působnosti a uvnitř této oblasti a řízení bezpečnostních událostí, a že vypracuje pohotovostní a evakuační plán mise;

b) zajistí, aby byl veškerý personál vyslaný mimo Unii pojištěn pro případ zvýšeného rizika, jak vyžaduje situace v dané oblasti působnosti;

c) zajistí, aby všichni pracovníci, kteří mají být vysláni mimo Unii, včetně najatého místního personálu, prošli před příjezdem nebo bezprostředně po příjezdu do oblasti působnosti náležitým bezpečnostním školením na základě stupně rizika, které pro danou oblast vyhodnotí ESVČ;

d) zajistí, aby byla provedena veškerá schválená doporučení vydaná na základě pravidelných posouzení bezpečnosti, a podává vysokému představiteli, Radě a Komisi písemné zprávy o jejich provádění a o dalších bezpečnostních otázkách v rámci pravidelných zpráv o pokroku a závěrečné souhrnné zprávy o provádění mandátu uvedených v článku 15.

([2]) Rozhodnutí Rady 2013/488/EU ze dne 23. září 2013 o bezpečnostních pravidlech na ochranu utajovaných informací EU (Úř. věst. L 274, 15.10.2013, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2013/488/oj).

Článek 11

Podávání zpráv

Zvláštní zástupkyně EU pravidelně podává zprávy vysokému představiteli. Podává rovněž pravidelně zprávy Politickému a bezpečnostnímu výboru a podle potřeby jiným přípravným útvarům Rady. Pravidelné zprávy jsou rozesílány prostřednictvím sítě COREU. Zvláštní zástupkyně EU může podávat zprávy Radě pro zahraniční věci. V souladu s článkem 36 Smlouvy může být zvláštní zástupkyně EU zapojena do informování Evropského parlamentu.

Článek 12

Přístup k dokumentům a ochrana údajů

1. Zvláštní zástupkyně EU uplatňuje pravidla stanovená v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ([3]), jakož i prováděcí pravidla stanovená v rozhodnutí vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku ze dne 6. března 2025 o pravidlech pro vyřizování žádostí o přístup veřejnosti k dokumentům v držení zvláštních zástupců EU ([4]).

2. Zvláštní zástupkyně EU chrání fyzické osoby v souvislosti se zpracováním jejich osobních údajů v souladu s pravidly stanovenými v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1725 ([5]) a s prováděcími pravidly, které přijal vysoký představitel pro ESVČ.

Článek 13

Koordinace

1. V rámci strategie obnoveného přístupu EU k oblasti Sahelu přispívá zvláštní zástupkyně EU k jednotě, konzistentnosti a účinnosti činností Unie a pomáhá zajišťovat, aby všechny nástroje Unie a opatření členských států byly uplatňovány nebo prováděny konzistentně v zájmu dosažení cílů politiky Unie. Zvláštní zástupkyně usiluje o udržování pravidelného kontaktu s členskými státy. Činnosti zvláštní zástupkyně EU musí být koordinovány s činnostmi ESVČ, delegací Unie a Komise a s činnostmi dalších zvláštních zástupců EU působících v regionu. Zvláštní zástupkyně EU pravidelně informuje ESVČ, delegace Unie a mise členských států v regionu.

2. Zvláštní zástupkyně EU na místě udržuje úzké styky s relevantními vedoucími misí členských států, vedoucími delegací Unie a vedoucími misí SBOP. Ti se snaží být zvláštní zástupkyni EU co nejvíce nápomocni při provádění mandátu. Zvláštní zástupkyně EU v úzké koordinaci s příslušnými delegacemi Unie poskytuje vedení v otázkách místní politické situace vedoucímu mise EUCAP Sahel Mali. Zvláštní zástupkyně EU a velitel civilní operace se podle potřeby navzájem konzultují. Zvláštní zástupkyně EU rovněž udržuje styky s dalšími mezinárodními a regionálními subjekty působícími na místě.

Článek 14

Postoupení práv

Za účelem zajištění dodržování právních závazků, které přijali předchozí zvláštní zástupci EU pro oblast Sahelu, pokud jde o členy jejich týmu, zadávání zakázek na práce, dodávky nebo služby a pronájem pozemků, budov nebo jiných nemovitostí, je zvláštní zástupkyně EU nástupkyní těchto předchozích zvláštních zástupců EU a přejímá jejich práva a povinnosti, s výjimkou povinností vyplývajících ze závažného pochybení, za něž tito předchozí zvláštní zástupci EU nadále nesou výlučnou odpovědnost.

([3]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ze dne 30. května 2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise (Úř. věst. L 145, 31.5.2001, s. 43, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2001/1049/oj).

([4]) Rozhodnutí vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku ze dne 6. března 2025 o pravidlech pro vyřizování žádostí o přístup veřejnosti k dokumentům v držení zvláštních zástupců EU (Úř. věst. C, C/2025/1951, 31.3.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1951/oj).

([5]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1725 ze dne 23. října 2018 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány, institucemi a jinými subjekty Unie a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení nařízení (ES) č. 45/2001 a rozhodnutí č. 1247/2002/ES (Úř. věst. L 295, 21.11.2018, s. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj).

Článek 15

Přezkum

Provádění tohoto rozhodnutí a jeho soulad s jinými iniciativami Unie v regionu podléhají pravidelnému přezkumu. Zvláštní zástupkyně EU předkládá vysokému představiteli, Radě a Komisi pravidelné zprávy o pokroku a do 31. května 2027 předloží závěrečnou souhrnnou zprávu o provádění mandátu.

Článek 16

Vstup v platnost

Toto rozhodnutí vstupuje v platnost dnem přijetí.

V Bruselu dne 23. července 2026.

Za Radu

předseda

T. BYRNE